

Rozporządzenie PEiR 2016/429 „Prawo o zdrowiu zwierząt”

a projekt ustawy o zdrowiu zwierząt

Posiedzenie Zespołu do spraw Śródlądowej Gospodarki
Rybackiej i Wędkarskiej

25.06.2024 r.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Rozporządzenie PEiR 2016/429 „Prawo o zdrowiu zwierząt”

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) **2016/429** z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.) uchyliło dotychczas obowiązującą **dyrektywę 2006/88**, która była transponowana do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075) oraz wydanymi na jej podstawie rozporządzeniami.

Rozporządzenie 2016/429 i wydane na jego podstawie akty wykonawcze i delegowane określają:

- 1) zasady prowadzenia zakładów utrzymujących zwierzęta lądowe i wodne (rejestracja, zatwierdzanie;
- 2) obowiązki podmiotów utrzymujących zwierzęta, w tym zwierzęta wodne, w zakresie zdrowia zwierząt oraz środków bioasekuracji;
- 3) zasady zwalczania i kontroli określonych chorób zwierząt;
- 4) zasady przemieszczania zwierząt w obrębie UE, przywozu i wywozu.

Projekt ustawy o zdrowiu zwierząt określa w szczególności:

- 1) właściwość krajowych organów w zakresie ochrony zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zwierząt;
- 2) zasady szeroko pojętego zwalczania chorób zwierząt w zakresie nieuregulowanym w przepisach unijnych rozporządzeń (Rozdział 2 projektu ustawy), w tym odszkodowań przyznawanych w związku ze zwalczaniem chorób zwierząt (art. 46–50 projektu ustawy);
- 3) krajowe rozwiązania podejmowane w ramach zwalczania chorób zwierząt w odniesieniu do zwierząt dzikich (art. 32–36 projektu ustawy);
- 4) sankcje za naruszenie projektowanych przepisów, w tym rozporządzenia (UE) 2016/429 i przepisów UE wydanych na jego podstawie (art. 97–100) oraz
- 5) sposób:
 - realizacji przez podmioty obowiązków wynikających bezpośrednio z rozporządzenia (UE) 2016/429,
 - wprowadzania przez odpowiednio powiatowego lekarza weterynarii, wojewodę, granicznego lekarza weterynarii oraz ministra właściwego do spraw rolnictwa środków przy podejrzeniu lub stwierdzeniu chorób kategorii A, B oraz C.

Definicje

- „zakład” oznacza wszelkie pomieszczenia, strukturę lub – w przypadku chowu lub hodowli na wolnym powietrzu – środowisko lub miejsce, w którym – tymczasowo lub stale – utrzymywane są zwierzęta lub przetrzymywany jest materiał biologiczny, z wyjątkiem: a) gospodarstw domowych, w których utrzymuje się zwierzęta domowe; b) zakładów leczniczych dla zwierząt (**wcześniej przedsiębiorstwo sektora akwakultury**)
- „akwakultura” oznacza utrzymywanie zwierząt wodnych, w przypadku którego zwierzęta te pozostają własnością co najmniej jednej osoby fizycznej lub prawnej na etapie chowu lub hodowli, do momentu zbioru i włącznie z nim, z wyłączeniem zbioru lub połowu do celów spożycia przez ludzi dzikich zwierząt wodnych, które są następnie czasowo utrzymywane przed ubojem bez karmienia
- „zwierzęta akwakultury” oznaczają wszelkie zwierzęta wodne utrzymywane w warunkach akwakultury
- „zwierzęta wodne” oznaczają zwierzęta następujących gatunków, we wszystkich stadiach rozwoju, w tym jaja, plemniki i gamety:
 - a) ryby należące do nadgromady beżuchwowców (Agnatha) oraz do gromad ryb chrzęstnoszkieletowych (Chondrichthyes), mięśniopłetwych (Sarcopterygii) i promieniopłetwych (Actinopterygii)
 - b) mięczaki **wodne** należące do typu Mollusca;
 - c) skorupiaki **wodne** należące do podtypu Crustacea
- „kompartament” oznacza subpopulację zwierząt w jednym zakładzie lub większej ich liczbie, a w przypadku zwierząt wodnych – w jednym zakładzie akwakultury lub większej ich liczbie, objętą wspólnym systemem zarządzania w zakresie bioasekuracji, o odrębnym statusie zdrowotnym w odniesieniu do danej choroby lub chorób i objętą odpowiednimi środkami nadzoru, zwalczania chorób i bioasekuracji;

Prowadzenie działalności w zakresie akwakultury

Rozporządzenie PEiR 2016/429 – art. 10, art. 172 – 190,, art. 256

Rozporządzenie delegowane Komisji 2020/691

Projekt ustawy o zdrowiu zwierząt – art. 8, art. 56-74

Zasady prowadzenia działalności w zakresie akwakultury, co do zasady, nie uległy zmianie.

Podmiot w zależności od rodzaju działalności, tak jak dotychczas, w celu:

- 1) rejestracji - przekazuje plw określone dane i informacje (zgłoszenie)
- 2) zatwierdzenia - składa wniosek do plw, który po przeprowadzeniu kontroli stwierdza, w drodze decyzji, spełnianie wymagań (**różnica – warunkowe zatwierdzenie**).

PLW w obu przypadkach nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny i wpisuje zakłady do prowadzonych rejestrów zakładów.

Podmioty w trakcie prowadzenia działalności muszą spełniać wymagania, w tym nadzoru opartego na ryzyku oraz prowadzeniu dokumentacji.

Dyrektywa 2006/88

Ustawa z 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt

Działalność podlegająca:

- **rejestracji**

- miejsca inne niż przedsiębiorstwa produkcyjne sektora akwakultury, w których zwierzęta wodne są utrzymywane bez zamiaru umieszczenia na rynku,

- łowiska typu „wpuść i złów”,

- przedsiębiorstw produkcyjnych sektora akwakultury, które umieszczają na rynku zwierzęta akwakultury wyłącznie w celu spożycia przez ludzi, w zakresie określonym w art. 1 ust. 3 lit. c rozporządzenia (WE) nr 853/2004

- **zatwierdzeniu**

- przedsiębiorstwa sektora akwakultury

- zakłady przetwórcze przetwarzające lub poddające ubojowi zwierzęta akwakultury w ramach zwalczania chorób zakaźnych tych zwierząt

Rejestracja zakładów akwakultury
(art. 172, 176 ust. 2 AHL, art. 3 rozp. delegowanego Komisji 2020/691)

Rejestracji podlegają:

- zakłady akwakultury produkujące małą ilość zwierząt akwakultury do celów dostarczenia do spożycia przez ludzi:
 - a) bezpośrednio końcowemu konsumentowi;
 - b) do lokalnych zakładów detalicznych bezpośrednio zaopatrujących konsumentów końcowych
- stawy lub inne instalacje, w których populacja zwierząt wodnych jest utrzymywana wyłącznie na potrzeby połowów rekreacyjnych poprzez uzupełnianie zasobów zwierząt akwakultury, które pozostają w obszarze zamkniętym, z którego ucieczka jest niemożliwa
- zakłady akwakultury, w których utrzymywane są zwierzęta akwakultury do celów ozdobnych w obiektach zamkniętych, pod warunkiem, że dany zakład nie stwarza istotnego ryzyka
- zakłady akwakultury, w których zwierzęta akwakultury są utrzymywane wyłącznie w celu uwolnienia do środowiska naturalnego
- stawy ekstensywne, w których zwierzęta akwakultury są utrzymywane w celu bezpośredniego spożycia przez ludzi lub w celu uwolnienia do środowiska naturalnego
- zakłady oczyszczania, zakłady wysyłkowe, zakłady przejściowe - mięczaki

Zatwierdzanie zakładów akwakultury (art. 176-179 AHL, art. 4 rozp. delegowanego Komisji 2020/691)

Zatwierdzenie obejmuje:

- zakłady akwakultury, w których utrzymuje się zwierzęta akwakultury w celu przemieszczenia ich z tego zakładu akwakultury w postaci żywej lub w postaci produktów akwakultury pochodzenia zwierzęcego
- zakłady zajmujące się żywnością pochodzącą od lub ze zwierząt wodnych objętych zwalczaniem chorób
- grupy zakładów akwakultury (mięczaki)
- zakłady kwarantanny dla zwierząt akwakultury
- zakłady akwakultury, w których zwierzęta akwakultury z gatunków umieszczonych w wykazie i będących wektorami są utrzymywane w izolacji aż do czasu uznania, że nie są one już wektorami
- zakłady akwakultury, które są obiektami zamkniętymi utrzymującymi zwierzęta akwakultury do celów ozdobnych i z którymi – ze względu na ich strukturę przemieszczeń – wiąże się znaczne ryzyko związane z chorobami
- zakłady akwakultury, w których zwierzęta akwakultury do celów ozdobnych utrzymywane są w obiektach otwartych
- statki lub inne obiekty ruchome, w których zwierzęta akwakultury utrzymuje się czasowo do celów leczenia lub poddania innej procedurze związanej z hodowlą

Zwolnienie z wymagania rejestracji
art. 174 rozp. 2016/429, rozporządzenie wykonawcze Komisji 2021/2037
– art. 71 ust. 1 lit. d projektu ustawy o zdrowiu zwierząt

Państwa członkowskie mogą zdecydować o **zwolnieniu z obowiązku rejestracji**:

- 1) zakłady akwakultury, które są obiektami zamkniętymi lub które nie odprowadzają ścieków bezpośrednio do wód naturalnych i nie przemieszczają zwierząt akwakultury do innych zakładów akwakultury ani nie uwalniają ich do środowiska naturalnego, i należą do jednego z następujących rodzajów zakładów akwakultury:
 - a) obiekty, w których zwierzęta ozdobne są utrzymywane jako ekspozycja w akwariach lub w stawach jako zwierzęta domowe,
 - b) restauracje, w których zwierzęta akwakultury są utrzymywane w akwariach lub w stawach jako ekspozycja w oczekiwaniu na spożycie przez ludzi,
 - c) zakłady, w których zwierzęta akwakultury są utrzymywane w celach opieki zdrowotnej do innych podobnych zastosowań,
 - d) sklepy detaliczne utrzymujące zwierzęta akwakultury przeznaczone do celów ozdobnych, które są dostarczane bezpośrednio przez zakład akwakultury lub grupę zakładów akwakultury zatwierdzone zgodnie z art. 176 lub 177 rozp. 2016/429 („zatwierdzony zakład akwakultury”) i które są sprzedawane bezpośrednio ostatecznemu posiadaczowi zwierząt domowych,
 - e) obiekty rekreacyjne na wolnym powietrzu, w których zwierzęta akwakultury są utrzymywane w stawach w celach estetycznych lub w celu zapewnienia jakości wody, i są dostarczane bezpośrednio przez zatwierdzony zakład akwakultury,
 - f) gospodarstwa domowe, w których zwierzęta akwakultury są utrzymywane na wolnym powietrzu w stawach lub zbiornikach wyłącznie w celach konsumpcji własnej i są dostarczane bezpośrednio przez zatwierdzony zakład akwakultury;
- 2) zakłady akwakultury składające się z sadzów lub innych struktur, w których wcześniej żyjące dziko zwierzęta wodne są tymczasowo utrzymywane w wodach naturalnych w tej samej jednostce epidemiologicznej, w której zostały złowione, w oczekiwaniu na zebranie do celów spożyci przez ludzi

Wykaz chorób ryb, zasady ich zwalczania, procedury i wymagania przy uznawaniu, utrzymaniu i cofaniu statusów obszarów, co do zasady, nie uległy zmianie.

Rozporządzenie 2016/429

Projekt ustawy o zdrowiu zwierząt

Choroby kat. A-E - rozporządzenie wykonawcze Komisji 2018/1882

- epizootyczna martwica układu krwiotwórczego - **kat. A+D+E**
- wirusowa posocznica krwotoczna - **kat. C+D+E**
- zakaźna martwica układu krwiotwórczego ryb łososiowatych - **kat. C+D+E**
- zakażenie wirusem zakaźnej anemii łososi z delecją w regionie polimorficznym (HPR) **kat. C+D+E**
- zakażenie herpeswirusem koi - **kat. E** - tylko obowiązek zgłoszenia wystąpienia u wszystkich odmian i podgatunków *Cyprinus carpio* i mieszańce *Cyprinus carpio*, np. *Cyprinus carpio* × *Carassius auratus*, *Cyprinus carpio* × *Carassius carassius*

Dyrektywa 2006/88

Ustawa z 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt

Choroby egzotyczne i nieegzotyczne

Choroby egzotyczne podlegające obowiązkowi zwalczania w ramach planów gotowości

- epizootyczna martwica układu krwiotwórczego

Choroby nieegzotyczne – podlegające obowiązkowi zwalczania w ramach programów zwalczania

- wirusowa posocznica krwotoczna (VHS)
- zakaźna martwica układu krwiotwórczego ryb łososiowatych (IHN)
- zakaźna anemia łososia (ISA): zakażenie genotypem z delecją w obszarze HPR wirusa z rodzaju Isavirus (ISAV)
- zakażenie herpeswirusem koi (KHV)

-
- 1) „choroba kategorii A”: oznacza chorobę umieszczoną w wykazie, która zwykle nie występuje w Unii i po wykryciu której muszą zostać wprowadzone natychmiastowe środki likwidacji choroby;
 - 2) „choroba kategorii B”: oznacza chorobę umieszczoną w wykazie, która musi podlegać zwalczaniu we wszystkich państwach członkowskich w celu jej likwidacji w całej Unii;
 - 3) „choroba kategorii C”: oznacza chorobę umieszczoną w wykazie, która ma znaczenie dla niektórych państw członkowskich i w odniesieniu do której potrzebne są środki, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się na te części Unii, które oficjalnie są wolne od choroby lub które mają programy likwidacji danej choroby umieszczonej w wykazie;
 - 4) „choroba kategorii D”: oznacza chorobę umieszczoną w wykazie, w odniesieniu do której potrzebne są środki, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się z uwagi na jej wystąpienie w Unii lub przemieszczanie między państwami członkowskimi;
 - 5) „choroba kategorii E”: oznacza chorobę umieszczoną w wykazie, w odniesieniu do której zachodzi konieczność nadzoru w Unii.

Statusy zdrowotne – różnice w zasadach

Rozporządzenie 2016/429

Projekt ustawy o zdrowiu zwierząt

Państwo członkowskie, strefa, kompartment:

- **uznane za wolne od danej choroby** - stara kat. I
- **objęte programem likwidacji choroby** - stara kat. II i IV
- pozostałe (bez statusu) – stara kat. V

Dyrektywa 2006/88

Ustawa z 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt

Państwo członkowskie, strefa, kompartment:

Kategoria I - uznane za wolne od choroby

Kategoria II nie uznane za wolne od choroby, lecz objęte programem nadzoru i eliminowania

Kategoria III - bez informacji o zakażeniu, lecz nieobjęty programem nadzoru prowadzącym do osiągnięcia statusu obszaru wolnego od choroby

Kategoria IV istnieją informacje o zakażeniu; objęte programem zwalczania i eliminowania

Kategoria V - istnieją informacje o zakażeniu, stosuje się minimalne środki zwalczania chorób

Przemieszczanie zwierząt wodnych i towarzyszące im dokumenty

Rozporządzenie 2016/429 art. 191-200, rozporządzenie delegowane Komisji 2020/990, rozporządzenie wykonawcze Komisji 2020/2236

Przemieszczanie zwierząt wodnych, w tym zwierząt akwakultury, tak jak do tej pory, uzależnione jest od:

- statusu zdrowotnego miejsca pochodzenia,
- statusu zdrowotnego miejsca przeznaczenia,
- gatunku zwierząt wodnych (gatunki wrażliwe na daną chorobę lub uznane za wektory),
- planowanego sposobu ich wykorzystania

Przemieszczanie zwierząt wodnych i towarzyszące im dokumenty - różnice

Rozporządzenie 2016/429

Projekt ustawy o zdrowiu zwierząt (art. 75)

Świadectwo zdrowia – art. 208 AHL

- gdy przemieszczamy zwierzęta należą do gatunków umieszczonych w wykazie w odniesieniu do chorób umieszczonych w wykazie i są przeznaczone do wprowadzenia do państwa członkowskiego, jego strefy lub kompartmentu, które zostały uznane za wolne od choroby albo dla których ustanowiono program likwidacji choroby w odniesieniu do jednej lub większej liczby chorób umieszczonych w wykazie - kat. B i C

Deklaracja - w pozostałych przypadkach przemieszczania zwierząt wodnych między państwami członkowskimi (art. 218 AHL, art. 14 rozp. 2020/990) - wystawiana przez podmiot prowadzący zakład akwakultury

Dyrektywa 2006/88

Ustawa z 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt

Świadectwa zdrowia

Kategoria	Wydawanie świadectw zdrowia	
	Wstęp	Wysyłka
I	TAK	NIE do kategorii III lub V TAK do kategorii I, II lub IV
II	TAK	NIE
III	NIE	NIE
IV	TAK	TAK
V	NIE	TAK

Dziękuję za uwagę